

ВЪЗМОЖНОСТИТЕ НА СИСТЕМАТИЗМА

Ето че българският читател вече държи в ръце книгата, която още в ръкопис обещавахе да се превърне в събитие от европейски, а дори, смея да твърдя, и от световен мащаб. Това е Редуцираният речник на литературните заглавия, плод на дълготрайните усилия на двама млади, амбициозни и талантиливи автори-съставители с несъмнено литературно бъдеще. За съжаление речникът се появява в своя редуциран вид, въпреки огромните усилия на издателя да подготви излизането на пълния му текст; усилия, облъскали се с чисто полиграфическа невъзможност да получим този респектиращ със заявките и претенциите си за всеобемност научен труд, пропит от несъмнен систематизаторски талант и украсен от великолепни научни находки.

Настоящото издание в общи линии повтаря структурата на ръкописа-оригинал, но се ограничава със сами по себе си безкрайно изчерпателните по обхват /но погледнати в контекста на цялото, все пак извадки/ раздели, както и с част от научния апарат, с който оригиналът е надлежно снабден.

Първата част на речника е своеобразен компендиум по титриране. Освен чисто естетическата наслада, която ще остане у читателя от многобройните алюзии, стилистични обрати, словесни гегове, алитерационни игри, семиотични за-
качки, знакови нивелации и семантични подскоци, няма как да не се забележи и изключителната практическа приложимост /разбира се, далеч от всякакъв утилитаристки патос/ и полезност на този блестящ наръчник за литературни заглавия. Двамата ав-

тори-съставители, поставени тук пред изпитанието да бъдат приклучени в една изключително тясна жанрова рамка-затвор, с лъкатушенията на стилистичната си виртуозност успяват да се задржат на острия ръб на перманентната маргиналност спрямо формалните жанрови изисквания и никога не потъват в пагубна автосугестивност, ненужни психологизации и онтологизации, противоположно вживяване, което би ги извело моментално зад границите на научността. Така речникът остава художествена-и-научна литература, хвърляйки в смут класификаторския нагон на изследователите. Решен като поток на съзнанието, в първата си част този труд може да бъде използван от литератори, имащи проблем с озаглавяването на собствените си творби. Ориентирането в нея става посредством тематиката и жанра, като изчерпателността е гарантирана и несъмнена. Съпроводена със старателно изготвен индекс на имената, тази част от речника се превръща в почти безценно помагало за всички, скитащи се из дебрите на словесното творчество. С чисто художествените си достойнства книгата хвърля ръкавица на такива имена в жанра като Флобер и Павич.

Втората част има още в самия си замисъл твърде опасна клопка за авторите. Кривите огледала на постмодерната пречупена визия заплашват да доведат писането им до безкрайна геометрично преумножаваща се рефлексия, до ненужно преекспониране на словото, до самоизяждане на изказа, до съдържателен и стилистичен срив. Това обаче не се случва благодарение на изключителната литературна обиграност на младите съставители. Със завидна находчивост те избягват желязната захапка на иронията, което ги отдалечава от досадната необходимост да застинат в ехидния спазъм на постмодерната усмивка, почти толкова непоносима за тях със скулестата си

напрегнатост, колкото им е непоносим и големия наратив, образът с монументални рудименти. Тукашната систематичност е винаги въпреки, винаги със съзнание за своята недостатъчност. Тя не робува на онтологически предпоставки, но не е удавена и в наглия поток на нехаещото и нецукистко съвремие. Тя е систематичност само условно. Затова всеки доброжелател без особени уговорки би я припознал като научна. Обратното би довело неизкушения читател до недоумение. Текстът не би се случил, би колабирал неосъществен, всяка от междутекстовите му препратки би се задушила в рутинно предустановените конвенционални рамки. Бихме станали свидетели на творческо издъхване в голия знак.

Речникът по своя замисъл и изпълнение понася твърде тежкото бреме да балансира върху една несигурна междина. Той иска и успява едновременно да избегне систематизма, бидейки систематичен, да скъса със сухотата на научността, бидейки научен, да провали метафизичния монументализъм, бидейки монументален, да се излее "като спермацид" върху еклектическият еякулат на постмодернизма, оставайки същевременно спасяемо постмодерен. Такива са параметрите на научното предизвикателство в тази книга, която въпреки многобройните предложения от европейски издателски гиганти, все пак /благодарение на изричната воля на авторите/ вижда бял свят за пръв път на българския книжен пазар. На добър час!

ЯВОР ГЪРДЕВ